

Ключевые слова: социальные ценности, доверие, толерантность, солидарность, авторитет

Annotation. The problem of forming of basic social values is described in the article. Maintenance of social values: trust, tolerance, solidarity, authority, is analysed. Their psychological and pedagogical description is offered.

Key words: social values, trust, tolerance, solidarity, authority.

УДК 378.004

Бенькович Є.Р.

ПРОГРАМНІ КОМП'ЮТЕРНІ СИСТЕМИ ЯК НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ЕКОНОМІСТА ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Анотація. Вміння працювати з програмними комп'ютерними системами є необхідною складовою компетентності сучасного фахівця. У статті розглянута система впровадження спецкурсу “Програмні комп'ютерні системи у статистиці” в навчальний процес підготовки студентів економічних спеціальностей до професійної діяльності.

Ключові слова: програмні комп'ютерні системи, навчальний процес, підготовка студентів економічних спеціальностей.

Визначальною умовою, яка забезпечує професійний розвиток особистості студента економічного ВНЗ, є взаємозв'язок математичної, інформаційно-комп'ютерної та фахової складових навчання. Великого значення при підготовці студентів економічних спеціальностей набувають програмні комп'ютерні системи, що дозволяють вирішувати завдання, пов'язані з їх майбутньою професійною діяльністю та сприятливі для покращення знань з математичної та фахової складових освіти.

Головним результатом навчання ми вважаємо професійну діяльність, де для роботи в середовищі програмних комп'ютерних систем (ПКС) найбільше відображається математична складова та загальні вміння й навички, що сформовані за означеними напрямками.

Дидактична система викладання спецкурсів з використанням програмних комп'ютерних систем розуміється нами як сукупність елементів: мети, принципів, змісту, форм, методів та засобів навчання. Опишемо таку систему на прикладі спецкурсу “Програмні комп'ютерні системи у статистиці”.

При викладанні названого спецкурсу необхідно визначитись, на яких знаннях він базується. Насамперед, це знання, отримані студентами при вивченні нормативних дисциплін “Вища математика для економістів” (I курс) та “Статистика” (II курс), а саме: основні математичні поняття і найпростіші економіко-математичні моделі; основні поняття теорії ймовірностей та комбінаторики; випадкові величини; закони розподілу та числові характеристики випадкових величин; основні поняття математичної статистики та статистичний розподіл; статистична перевірка гіпотез; статистичні показники; статистична перевірка гіпотез.

Базові знання з інформаційно-комп'ютерної складової, що необхідні для вивчення спецкурсу “Програмні комп'ютерні системи у статистиці”, отримані студентами при вивченні дисциплін “Економічна інформатика” (I курс) та “Обчислювальний практикум на ПЕОМ” (II курс), а саме: поняття обчислювальних систем та їх складові; навички роботи з операційною системою Windows XP, прийоми роботи з розповсюдженими комп'ютерними системами пакету Microsoft Office, застосування електронних таблиць Microsoft Excel при виконанні математичних, статистичних, фінансових розрахунків; їх використання у маркетингових дослідженнях; застосування ПК для обміну повідомленнями електронної пошти та пошуку інформації в мережі Internet.

На третьому курсі економічного ВНЗ ми вважаємо доцільним впровадження у навчальний процес практичного спецкурсу “Програмні комп'ютерні системи у статистиці” з використанням ПКС Statistica. Його впровадження зумовлене знаннями та вміннями, що мають студенти економічних спеціальностей з математичної, інформаційно-комп'ютерної та фахової складових на цей час, а також їх прагненням отримати знання прикладного характеру в галузі використання програмного забезпечення для вирішення фахових завдань.

Головна мета спецкурсу “Програмні комп’ютерні системи у статистиці” полягає у формуванні знань, вмінь та навичок користування програмними комп’ютерними системами на початковому рівні та навчанні студентів користуватися названими системи у майбутній фаховій діяльності. При цьому вміння студентів розвиваються за наступними напрямками: розв’язання задач, що дозволяє формувати вміння знаходити необхідні дані, використовувати різні алгоритми рішення, прогнозувати ситуацію в задачі, аналізувати та інтерпретувати отриманий результат; розвиток комунікативних вмінь, що передбачає здатність моделювати ситуацію, висловлювати математичні ідеї, дискутувати на математичні теми, вміти аргументувати та доводити математичні твердження; розвиток логічного мислення, що сприяє формуванню вміння висувати гіпотези й будувати припущення, критично мислити, адекватно використовувати суперечності та контрприкладні; прикладні вміння, що дозволяють розвивати елементи системного мислення, вміння знаходити і розуміти внутрішні зв’язки в курсі дисциплін математичного циклу, а також використовувати математичні моделі під час розв’язування завдань фахового спрямування.

Отже, при вивченні спецкурсу “Програмні комп’ютерні системи у статистиці”, з одного боку необхідно навчити студентів вирішувати прикладні статистичні завдання за допомогою ПКС, а, з другого боку, – навчити їх прийомам роботи з програмною комп’ютерною системою Statistica.

Основними завданнями означеного спецкурсу є формування у студентів початкових практичних умінь й навичок роботи з програмними комп’ютерними системами; їх ознайомлення із значенням та місцем ПКС у професійній діяльності фахівця; ознайомлення з інтерфейсом та основними блоками програмної комп’ютерної системи Statistica; формування навичок створення алгоритмів для розв’язання фахових завдань за допомогою ПКС Statistica; формування уявлень щодо практичного використання у фаховій діяльності знань та вмінь прикладної статистики.

Розробляючи дидактичну схему навчання з використанням ПКС у підготовці майбутніх фахівців в економічному вищому навчальному закладі ми керувалися необхідністю формування відповідного понятійного апарату та, разом з тим, формуванням засобів діяльності, що характерні для відповідної галузі.

Одним із важливих завдань, яке постає перед викладачем у процесі проведення занять зі спецкурсу “Програмні комп’ютерні системи у статистиці”, є формування загальної культури праці студентів. Вона виявляється в позитивному ставленні до навчання, цілеспрямованості, наполегливості в роботі, організованості, здатності до контролю й самоконтролю.

Кожен викладач при розв’язанні навчальних завдань повинен створити такі умови, коли студент хоче навчатися, оволодівати складним комплексним умінням вчитися, адже повноцінна навчальна діяльність завжди складається з потреб й мотивів, мети й умов їх досягнення, дій та операцій з певним предметним змістом (В.В. Давидов, О.М. Леонт’єв). Необхідно створювати таку організацію праці студента, щоб він засвоював матеріал активно, розуміючи способи дій [1, 3].

Спецкурс “Програмні комп’ютерні системи у статистиці” з використанням ПКС Statistica передбачає формування професійної компетентності майбутнього фахівця; знань та вмінь з дисциплін математичного циклу; вмінь працювати з програмними комп’ютерними системами; вмінь використовувати ПКС в рішенні професійних питань.

Серед основних вмінь, що мають бути сформовані у студентів під час вивчення ПКС Statistica, ми виділяємо вміння виконувати завантаження програми й зберігати отримані результати на дисках комп’ютера, вміння виконувати введення вхідних даних, вміння використовувати основні модулі програми та знати їх призначення; вміння виконувати мінімальне налаштування програми та інше.

Для реалізації наведених тверджень ми використовуємо методику організації дидактичного процесу, який проектується нами за технологічною схемою: інтегрована лекція з демонстрацією практичних можливостей ПКС Statistica; комбіноване практичне заняття (розв’язання задач з використанням ПКС Statistica); лабораторний практикум; самостійна робота студента; контроль (вхідний, поточний, підсумковий).

Реалізація такої схеми дозволяє створити умови для продуктивної роботи студентів та організувати зв’язок “Викладач – Студент”, необхідний для отримання високих результатів навчання. Виходячи з означеного, вважаємо, що для успішного навчання студентів економічних спеціальностей спецкурсу “Програмні комп’ютерні системи у статистиці” визначальним є добір змісту даного курсу, розподіл його обсягу, послідовність занять, вибір активних засобів пізнавальної діяльності, системи стимулювання. За висновками відомого вченого І.Я. Лернера [4],

якість навчального матеріалу тим вища, чим більше можливість для організації різних видів діяльності і формування емоційного ставлення до його засвоєння. Тому вибір змісту і методів слід розглядати взаємопов'язано, тобто реалізовувати взаємодію операційного й змістового підходів.

При вивченні ПКС Statistica студентам було запропоновано виконання наступних завдань математичної та прикладної статистики: статистичне зведення та групування (наприклад, розподіл магазинів за кількістю працівників); розрахунки основних числових характеристик дискретних та інтервальних рядів (середня арифметична зважена, мода, медіана та ін.); варіація ознак і статистичні способи її визначення (середнє квадратичне відхилення, коефіцієнт варіації та ін.); статистика оплати праці, статистика ринку, статистика цін й тарифів.

Під час навчання зі спецкурсу “Програмні комп'ютерні системи у статистиці” з використанням ПКС Statistica реалізується принцип циклічності у навчанні, коли кожна нова дисципліна повертається до розв'язання однотипних завдань, при цьому зростає їх складність. Таке супроводжується зміною програмного забезпечення у бік розширення його можливостей.

Так, при виконанні першої практичної роботи “Підготовка даних для статистичного аналізу” студенти повинні ознайомитись з інтерфейсом програми Statistica та з діалоговими вікнами, що використовуються. Під час цієї роботи необхідно навчити студентів створювати електронні таблиці, налаштовувати їх розмір, оформлювати заголовки, здійснювати введення даних, виконувати обчислювання значень змінних за формулами, налаштовувати параметри діалогових вікон та інше. Така практична робота розрахована на 4 академічних години та характеризується необхідністю введення великих обсягів інформації. Вона може використовуватись для підготовки електронних матеріалів для проведення деяких наступних практичних робіт.

Друга практична робота “Методи описової статистики. Розв'язування найпростіших завдань математичної статистики” дозволяє не тільки розглянути нові можливості ПКС Statistica, але й запропонувати студентам комп'ютерні засоби рішення тих задач математичної статистики, які раніше вони розв'язували аналітичним методом. Така робота наочно демонструє переваги використання програмних комп'ютерних систем в практичній діяльності. Виконуючи практичну роботу, студенти визначають за допомогою ПКС Statistica середнє значення змінної, границі довірчого інтервалу, суму всіх значень змінної, максимальне та мінімальне значення змінної, розмах вибірки, стандартне відхилення та помилку.

Наступні практичні роботи “Оцінки зв'язку між змінними” та “Аналіз сполучених таблиць” призначені для поглиблення знань студентів щодо можливостей застосування ПКС Statistica при вирішенні завдань математичної статистики.

Враховуючи, що студенти знайомі з особливостями побудови таблиць засобами програми Microsoft Excel, корисним буде виконати порівняльний аналіз можливостей двох комп'ютерних систем, що вивчаються студентами на різних етапах навчання.

Велике значення для оволодіння програмними комп'ютерними системами має правильна організація самостійної роботи студентів. Для отримання кращих результатів вона повинна мати декілька напрямків. По-перше, це робота з довідковою системою програми, що дозволить студентові досконало вивчити будь-які властивості програми, побудову вікон, систему дій для отримання необхідного результату. По-друге, постановка прикладної задачі, що вирішується за допомогою ПКС Statistica. Організація такої роботи потребує творчого підходу до її розв'язання, сприяє активній участі студентів в обговоренні результатів самостійної роботи, значно підвищує рівень володіння програмною комп'ютерною системою.

Вміння працювати з програмними комп'ютерними системами є необхідною складовою компетентності сучасного фахівця, який діє в умовах переходу до інформаційного суспільства. Впровадження спецкурсу “Програмні комп'ютерні системи у статистиці” з використанням ПКС Statistica до навчального процесу уможливорює: формування у студентів позитивної мотивації до використання програмних комп'ютерних систем; поглиблення теоретичних знань та практичних вмінь при розв'язанні прикладних завдань засобами комп'ютерних систем; набуття майбутніми економістами практичного досвіду використання ПКС, що сприяє більш якій підготовці фахівців, формуванню їх компетентностей, необхідних у майбутній професійній діяльності.

Література

1. Давыдов В.В. Теория развивающего обучения. – М. : ИНТОР, 1996 – 544 с.
2. Крилова Т.В. Проблемы обучения математики в техническом вузе: Монография. – К.: Вища школа, 1998. – 437 с.

3. Леонтьев А.Н. Овладение учащимися научными понятиями как проблема педагогической психологии. – М.:1980. – С. 166.
4. Лернер И.Я. Дидактические основы методов обучения. – М.: Педагогика, 1981. – 185 с.

***Аннотация.** Умение работать с программными компьютерными системами является необходимой составляющей компетентности современного специалиста. В статье рассмотрена система внедрения спецкурса “Программные компьютерные системы в статистике” в учебный процесс подготовки студентов экономических специальностей к профессиональной деятельности.*

***Ключевые слова:** программные компьютерные системы, учебный процесс, подготовка студентов экономических специальностей.*

***Annotation.** Ability to work with program computer systems is necessary making competence of the modern expert. In article the system of introduction of a special course “Program computer systems in the statistican” in educational process of preparation of students of economic specialties to professional work is considered.*

***Keywords:** programmatic computer systems, educational process, preparation of students of economic specialties.*

УДК 378.937

Беседіна Є.В.

ПІДГОТОВКА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНИХ ПЕРЕКЛАДАЧІВ: АСПЕКТ РЕАЛІЗАЦІЇ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНИХ УМОВ

***Анотація:** У статті представлені результати теоретичного етапу дослідження проблеми організації й дидактико-методичного забезпечення процесу професійної підготовки конкурентоспроможних перекладачів. Професійна підготовка конкурентоспроможних перекладачів тісно зв'язується з комплексом необхідних організаційно-педагогічних умов. Увага автора приділяється опису їхньої сутності й основних способів практичної реалізації.*

***Ключові слова:** підготовка конкурентоспроможних перекладачів, організаційно-педагогічні умови; активне навчання, продуктивна пізнавальна діяльність, соціальне партнерство.*

Престиж вищих закладів освіти останнім часом стали пов'язувати з певною якістю їх продукції – конкурентоспроможних на ринку праці фахівців, яким притаманні високий професіоналізм і компетентність; фундаментальна теоретична і практична підготовка; висока адаптивна здатність, що пов'язана з готовністю до перепідготовки та підвищення кваліфікації; комунікативні здібності; творча установка на свідому професійну творчість, відмову від старого ради нового; наявність економічної та підприємницької свідомості (почуття нового, організаційні вміння, стремління і готовність до ризику, прийняття фінансової, юридичної та іншої відповідальності за результати своєї праці); моральність тощо.

Актуальність проблеми зумовлена необхідністю підготовкою конкурентоспроможних перекладачів в аспекті реалізації організаційно-педагогічних умов.

З врахуванням тенденцій посилення конкуренції на ринку перекладацьких послуг, значно актуалізувалася проблема професійної підготовки майбутніх перекладачів в умовах суспільства з ринковою економікою, теоретичні засади якої становлять наукові доробки вчених щодо: диверсифікації та модернізації вищої освіти (В.Андрущенко, В.Кремінь, К.Корсак, В.Луговий, І.Зязюн, Н.Ничкало, О.Сухомлинська та ін.); інноватизації теорії педагогіки вищої школи (О.Алексюк, С.Архангельський, І.Бібік, В.Вергасов, В.Володько, П.Гальперін, О.Дусавицький, М.Левіна, В.Лозова, В.Ляудіс, І.Малофійв, О.Підласий, О.Савченко, Н.Тализіна та ін.), нових інформаційних, виховних та дидактичних технологій (І.Бех, І.Богданова, А.Вербицький, Л.Кондрашова, В.Селевко, О.Смолкін, А.Фурман, І.Якіманська та ін.); активізації і проблематизації форм і методів професійної підготовки студентів-майбутніх перекладачів, інтенсифікації їхньої навчально-пізнавальної, соціокультурної та перекладацької діяльності (С.Алексєєва, М.Князян, С.Скидан, Ж.Таланова, В.Шапошников та ін.).

Більшість дослідників визнають посилення конкуренції на ринку перекладацьких послуг, зростаючу проблему професійної підготовки майбутніх перекладачів в умовах ринкової